

בצפון.

ודמן של הפרים והשעירים הנשרפים טעון הזיה בהיכל, על הפרוכת ועל מזבח הזהב

ב-מ חיסר מתנה אחת מהן הרי היא מערכת את הכפרה.

שירי הדם היה שופך על יסוד מערבי של מזבח החיצון. ואם לא נתן — לא עיכב.

בשרם של אלו ואלו, של פר ושעיר של יום הכיפורים ושל שאר פרים ושעירים הנשרפים, נשרפין אבית הדשן מחוץ לירושלים, במקום שמוציאים לשם את הדשן של מזבח החיצון.

גמרא

שנינו במשנה: קדשי קדשים שחיתתן בצפון. והוינן בה: כמו שהמשנה אמרה לענין פר ושעיר של יום הכפורים שקבול דמן בכלי שרת בצפון, כמו כן וניתני נמי שכל קדשי הקדשים קיבול דמן בכלי שרת בצפון?

ומשנינן: כיון דאיכא אשם מצורע שהוא קדשי קדשים והוא יוצא מהכלל הזה, ¹¹

דקיבול דמו ביד הוא, לפיכך שיירה, שייר התנא דמתניתין להאי כללא בקדשי קדשים.

ותמהינן: וכי לא הווי קבלת דמו של אשם מצורע בכלי אלא ביד? והא קתני לקמן בפרקין: אשם נזיר ואשם מצורע שחיתתן בצפון, וקיבול דמן בכלי שרת בצפון.

ומתריצין: מעיקרא סבר תנא דמתניתין כי קיבול דמו של אשם מצורע ביד הוא, וכמו שאנו למדים את מדברי הכתוב, והלכך שיירה ולא כתב את הכלל שכל קדשי הקדשים קיבול דמן בכלי שרת בצפון. וכיון דחזא לאחר מכן דלא סגי ליה, שלא די לקבל ביד לבר, אלא כהן אחד מקבל ביד וכהן שני מקבל בכלי, וכדמפרש ואזיל, הדר תנייה במשנה לקמן לקיבול דמו של אשם מצורע בכלי.

דתניא: כתיב באשם מצורע "ולקח הכהן מדם האשם ונתן על תנוך אוזן המטהר". יכול יקח הכהן מצואר הבהמה את הדם הניתן על תנוך אוזן המצורע המטהר ועל בהונות ידו ורגלו, בכלי? — תלמוד לומר "ונתן". ודרשינן: מה נתינה של הדם על תנוך אוזן המצורע צריכה להעשות בעצמו של כהן, שנותן הכהן מן הדם באצבעו על

11. המקדש דוד [יב ו] נספק האם בקבלת יד של אשם מצורע נאמר דין צפון.

ובחידושי רבי אריה ליב [ב יח] כתב להוכיח מתירוף הגמרא כאן שאין בו דין צפון, שאם היה טעון צפון למה לא נאמר במשנה "וקבול דמן בצפון", [בלא להזכיר "כלי שרת"], ובהכרח שאינה טעונה צפון, ואם היה אומר כך, היה משמעות שגם קבלת יד טעונה צפון.

ובעיקר תירוץ הגמרא ביאר שם שבכל עבודת קבלה יש שני דינים: א. עבודה בדם. ב. עבודה בקרבן. ובכל קדשי קדשים שנאמר בהם דין צפון בקבלה, דין זה קיים בשני החלקים הנ"ל שיש בעבודת קבלה, כלומר שגם מצד עבודת הדם צריך צפון וגם מצד עבודת הקרבן. אבל באשם מצורע, מאחר שיש בקרבן זה גם עבודת קבלה ביד שאינה טעונה צפון, וכנ"ל, בהכרח

שחיטתן בצפון.

והוינן בה: **מכדי**, הרי דין שחיטה שהיא **בצפון**, בעולה כתיב בריש פרשת ויקרא "ושחט אותו על ירך המזבח צפונה", ואם כן, **ניתני עולה ברישא**, ואמאי תני לה לחטאת ברישא דמתניתין?

ומשנינן: **חטאת, אידי דאתיא** שחיטתה בצפון **מדרשא**, מהיקשא של חטאת לעולה, כדכתיב "במקום אשר תשחט העולה תשחט החטאת", **חביבא ליה** לתנא, ולהכי שנאה לשחיטת חטאת בצפון ברישא.

ותו הוינן בה: מדוע שנה התנא את דין פר ושעיר של יום הכיפורים, ואת דין פרים ושעירים הנשרפים שהן חטאות פנימיות, ברישא, **וניתני דין חטאות החיצונות ברישא?**

ומשנינן: **אידי דתני "נכנס דמן של** החטאות הפנימיות **לפני ולפנים** להיות מוזה בהיכל כנגד הפרוכת ועל מזבח הזהב", **חביבא ליה**, ושנאה תחילה.

ועתה מבארת הגמרא מנין למדנו שכל הקרבנות שהן קדשי קדשים שחיטתן בצפון:

ו"צפונה" בעולה — היכא כתיבא?

תנוך אוזן המצורע נואנו למדים שיתן עליהם את הדם באצבעו מנתינת השמן על תנוך האוזן, שנאמר בה במפורש שתעשה באצבעו של הכהן, **אף לקיחה של הדם** האמורה בתורה "ולקח הכהן מדם האשם ונתן על תנוך אוזן" צריכה להעשות **בעצמו של כהן**, שיקח את הדם בידו, והיינו, שיקבלו בכף ידו מהדם היוצא מהקרבת, ויטבול אצבעו בדם אשר בכף ידו, ויתן מן הדם על תנוך אוזן המטהר ועל בהונות ידו ורגלו.

יכול אף¹² דמו של האשם הניתן למזבח ייעשה כן, שיקבלנו הכהן בידו ויזה מידו על המזבח — תלמוד לומר בפרשת אשם המצורע **"כי בחטאת האשם הוא"**, ללמדנו בהיקש של אשם לחטאת: **מה חטאת טעונה כלי לקיבול דמה הניתן על המזבח, אף דם אשם מצורע הניתן על המזבח טעון כלי**

נמצאת אתה אומר: אשם מצורע, שני כהנים מקבלים את דמו, אחד ביד ואחד בכלי. זה שקיבלו בכלי, **כא לו אצל מזבח** וזורקו עליו, וזה שקיבלו לדם האשם ביד **כא לו אצל מצורע** ונותן מהדם באצבעו על תנוך אוזנו הימנית ועל בהונות ידו ורגלו הימנית.

א-חא שנינו במשנה: **פר ושעיר של יום הכיפורים**

של אשם מצורע נאמר הפסול של נשפך הדם ואספו המבואר לעיל [כ"ה], וביאר רבי אריה לייב [שם] שיסוד הספק הוא האם מתן דמים של בהונות המצורע הוא מדיני הקרבן הזה, ואם כן קבלת הדם לזה הוא עבודת קבלה, או שהוא רק מדיני טהרת המצורע ולא נאמרו בו דיני עבודה.

שכל דין צפון הנאמר בקרבן זה אינו אלא מצד עבודת הדם, שהדם שמתקבל בכלי צריך שיהיה בצפון, ולא מצד עבודת הקרבן, ועל כן לא כללה המשנה כל קדשי קדשים יחד עם אשם מצורע שהרי אינם דומים.

12. המקדש דוד [שם] מסתפק האם בקבלת יד